

ОТЧЕТ

на доц. д-р Красимира Кръстанова

декан та Философско-историческия факултет при ПУ „Паисий Хилендарски“

за периода февруари 2013-май 2014 г.

Структурата на Философско-историческия факултет е изградена върху четири професионални направления, 7 специалности в 9 бакалавърски (една изтичаща), 14 магистърски и 4 докторски програми.

Многообразието от направления и специалности, както и квалификацията и компетенциите на академичния състав, благоприятстват за осъществяването на интердисциплинарност в научните и образователни дейности. В повечето от проектите, финансирани от ФНИ на ПУ и НФНИ на МОН, научните колективи се формират на интердисциплинарен принцип. Общата работа създава условие за сближаване на проблематики и/или за прилагане на различни подходи при изучаване на един и същи проблем, което разширява полето за използване на резултатите от научните изследвания в образователната дейност.

Тази посока се изразява ясно в учебните планове на бакалавърските програми, където част от дисциплините се четат в повече от една специалност в рамките на факултета, а за Социология на правото, икономиката и иновациите – и на университета. Подобна стъпка е и широкото предлагане на избираеми и факултативни дисциплини в рамките на всички специалности от ФИФ и ПУ. Смятам, че това е важна крачка към изграждане на образа на ФИФ като авторитетна структура и добра посока за повишаване на качеството на образователния продукт с марката „пловдивски модел“.

За отстояване позициите на факултета като водещ научен и образователен център в страната в условията на нарастваща конкурентност в предлагането на образователни услуги при намаляващ брой кандидат-студенти, деканското ръководство определи като приоритет в областта на обучението повишаването на качеството на образователния процес и неговите резултати. Като конкретни цели по този приоритет бяха определени:

1. Успешното преминаване на акредитационните процедури
2. Подготовката и разкриването на нови специалности
3. Повишаване удовлетвореността на студентите от получаваните знания и умения.

През първата година от мандата акцентът беше поставен върху подобряване представянето на факултета по индикаторите на Критериалната система за програмна акредитация на професионални направления и специалности на НАОА. За изпълнение на тази задача беше направено следното:

- Беше анализирано състоянието на учебния процес във ФИФ по критериите на НАОА, като бяха констатирани много добро представяне по критерии 1 и 2 и известно изоставане по някои от показателите на критерии 3 и 4.
- Извършена беше проверка на учебната документация на всяка катедра и специалност в бакалавърската степен на обучение и бяха направени препоръки за нейното попълване и подобряване.
- Беше създадена организация за провеждането на редовните проучвания на студентското мнение за образователния процес във ФИФ. През изминалия период са проведени три допитвания, като по обработените данни досега се отчита известно слабо подобрене в удовлетвореността на студентите.
- Освен от анкетите, в комисията бяха получавани предложения от отделни катедри, преподаватели и студенти за усъвършенстване на обучението. На тази основа бяха формулирани препоръки за подобряване на образователния процес, които бяха приети на ФС на ФИФ с Протокол № 78 от 10 март 2014 година.
- Беше организиран открит семинар на тема „Изработване на индивидуално портфолио за лекционни курсове“ и беше предоставен разработен модел на портфолио на лекционен курс, който позволява по-обоснована оценка от студентите и колегите на самия преподавател.

Приоритетът за повишаване качеството на обучението остава като значим и през следващия период, като факултетното ръководство смята, че е необходимо:

- провеждане на маркетингово проучване на потребителите на образователни услуги в страната (млади хора, родители, работодатели), осъществено от колегите от ФИФ, които работят и в маркетингови агенции.
- утвърждаване практиката на регулярни срещи на катедрените и факултетните съвети със студентите, и поставянето на цялата необходима информация за програмите на лекционните курсове, библиография и изисквания на специализирания сайт на ФИФ.
- при подготовката и разкриването на нови специалности и промени в учебните планове на сегашните специалности да се въведе практиката на регулярно участие в обсъждането на работодатели в съответната област;
- да продължи практиката на провеждане на методически семинари.

През следващия период деканското ръководство смята, че е необходимо да се добави още един приоритет към досегашните, а именно - разширяване влиянието на предлаганите от факултета образователни програми извън националните граници и привличането на студенти от балканските страни в трите степени на обучение, предлагани от ФИФ. Тук следва да отчетем като положителен опит организирането на Балканското лятно училище по религии и обществен живот от колегите от катедра „Етнология“. Недостатъчно използван е друг ресурс за привличане на студенти и магистри за обучение във ФИФ - установените международни контакти в научно-изследователската дейност на преподавателите от ФИФ. Интензифицирането на

сътрудничеството със сходни факултети в страната и чужбина допринася както за повишаване качеството на преподаването, така и за привличането във ФИФ на по-широк кръг студенти.

В центъра на нашата работа стоят студентите. Деканското ръководство работи активно със Студентския съвет към ФИФ, като провежда редовни срещи и обсъжда вижданията и проблемите на студентите. Такива разговори са водени както със старото ръководство, така и с новоизбрания председател. Представител на студентския съвет взимаше редовно участие в работата на Деканския съвет, а след избиране на новото ръководство, се надявам отново да имаме тяхно представителство.

За подобряване практическата насоченост на обучението на студентите и улесняване на техния преход от образование към заетост Факултетът се включи успешно в проект Студентски практики. По данни от края на мес. май 2014 от нашия факултет са регистрирани над 460 студенти, 313 са сключили договор за обучение, като успешно са завършили обучението си 196 студенти. Установили сме контакт и сме сключили договори за обучение на наши студенти с над 60 ментори и работодатели. Този проект беше организиран от доц. Сийка Ковачева и от техническия експерт по проекта Гергана Гюлеметова. ФИФ беше един от водещите факултети в тази програма по отношение на броя на студентите и сключените договори с работодатели, ментори и академични наставници.

Данните от рейтинговата система показват, че спрямо останалите университети, нашият е на 1-во място според студентските оценки за участие в стажове (за направление 3.1. и на 3-то за останалите направления във ФИФ). Тази грижа се изразява и в подкрепа на студентски проекти с приложен характер, какъвто беше „Виж невидания Стар град“ на студентите от специалност Етнология, сдружили се в Асоциация за Култура, Етнология и Антропология „Медиатор“, и в сътрудничество между ФИФ, ЦАЕСИ, Общински институт „Старинен Пловдив“ и с подкрепата на Община Пловдив – Програма за младите. Подобен проект, който е към своя край, е на екип, включващ студенти от специалност Социална антропология „Усети града“ под ръководството на гл. ас. д-р Меглена Златкова. Много интензивна е работата на Историко-археологическия клуб „Проф. Велизар Велков“, които под ръководството на доц. Д-р Симеон Кацаров и ас. Станислав Боянов провеждат интересни семинари и дискусии. В резултат от тази дейност през 2014 г. се проведеха студентски научни четения, които бяха публикувани в сборник. Част от студентите от специалностите Археология и История участват в археологическите разкопки в града и вече са търсени от водещи археолози за съвместна работа. Много интересна е работата на катедра Теология в работа с деца в Ателието по иконопис, както и по повод на големите християнски празници. Не случайно катедра Теология е в центъра на благотворителните дейности, организирайки вече два концерта за събиране на средства за онкоболни деца от УМБАЛ „Св. Георги“ с активното участие на гл. ас. д-р Маргарита Загарова. Практическите дейности са добър опит за прилагане на придобитите знания в културните и социалните области, но те също съдействат и за

изграждане на чувствителност и съпричастие към житейски проблеми и участие в хуманни каузи.

Научноизследователската дейност на студентите също беше на фокус, което намира обективен измерител в рейтинговата система, където направление 3.1. за втора година заема водещо място спрямо останалите университети, а направленията 2.2. и 2.4 заемат втора позиция. Подкрепата на Факултета за различни форми на студентски дейности, вкл. и изследователска работа, си остава приоритет както на ръководството на ФИФ, така и на академичния състав. В конкурс „Студентски проекти“ участва екип под ръководството на доц. Иван Чалъков с актуалната тема „Десет години след болонската реформа. Резултати и ефекти върху системата "висше образование". Студентски екип от специалност Етнология участва в конкурса „Студентски и ученически проекти 2013 г.“ и го завърши успешно под ръководството на доц. Добринка Парушева. В момента студенти от специалност Социална антропология и Етнология участват в изследователски проект на консорциум от 4 университета за изследване на квартал Капана под егидата на Списание 1. Това са реални стъпки към обмяна на опит и отваряне към други изследователски и културни институции.

Деканското ръководство продължи да подкрепя научно-изследователската работа и международната дейност. Роля в тази посока имат както катедрите, така и научноизследователските центрове към Факултета. Използвайки национални и международни програми за финансиране, във ФИФ са осъществени 5 проекта по ФНИ на ПУ, 3 – НФНИ на МОН и 2 по международни програми. За периода 2013 -2014 г. академичният състав е участвал общо в 63 научни конференции в страната и 36 в чужбина. Прави впечатление големият брой участия на направление 3.1, сред които най-голям брой участия в конференции в страната имат преподавателите от катедра Социология и науки за човека, която в последната година в сътрудничество с ИКСИ организира и 3 международни конференции, а най-голям брой участия на научни форуми в чужбина са проведени от академичния състав на катедра Приложна и институционална социология. Тук трябва специално да се отбележи, че учените от факултета финансират своите участия в конференции в чужбина чрез международни проекти и програми. Публикациите на учените от ФИФ са общо 108 в български и 36 в чужди издания. По отношение на цитируемост и статии в научни списания, отчетени по Scopus и WebKnowledge, рейтинговата система поставя направления от факултета (3.1., 2.2.) на 1 и 2 място, спрямо същите направления в други университети. Все пак трябва да се отчете и фактът, че показателите на всички университети по тези индикатори са много ниски.

Научноизследователската и публикационната дейности допринасят за издигане на авторитета на ФИФ като водещ научен център. Той играе важна роля и за подготовка на докторанти. Неотдавна под ръководството на доц. Иван Чалъков и доц. Добринка Парушева защитиха 2 докторанти в съвместната програма на ПУ и Техническия университет в Айндховен, Холандия. В момента във ФИФ се обучават 11 докторанти в 4

програми в направление 3.1 и се надявам те да се подготвят като добри изследователи. Трябва да добавя, че описаното състояние не е безпроблемно. Тъй като натовареността в учебния процес във Факултета е изключително висока, е добре да помислим за реално въвеждане на правила за ползване на творческа отпусака (sabbatical), чрез която да се стимулира научноизследователският процес и публикационната дейност. Предстояща задача на деканското ръководство е да се детайлизира политиката за научни изследвания във ФИФ и да се разработят механизми и стимули за нейното прилагане. Това може да се случи с обсъждане и обща воля както на учените от направленията, така и съвместно с ръководството на университета.

Друг проблем, който става все по-остър, е намаляването на интереса на студентите към мобилността и обучението по програма Еразъм. Несъмнено трябва да се работи повече в тази посока, за да има истински междууниверситетски обмен, сравнимост в обучението, а и партньорските договори да се изпълват с реално съдържание.

Работата по предстоящата акредитация на направление 3.1., както и приключилите акредитационни процедури в направление 2.2. История и археология и 2.3. Философия поставят важни въпроси, които изискват сериозен анализ и действие. Те могат да се обобщят в няколко линии:

- Иновативност и конкурентноспособност, прилагане на нови подходи в образователния процес;
- Изграждане на трайни взаимоотношения с работодатели и подобряване на качеството на образователния продукт с отчитане на нуждите на потребителите и пазара на труда;
- Създаване на системата Алумни, която се намира в твърде начален етап в университета, и за която имаме малко опит, както в изграждането ѝ, така и за анализ на информацията, която тя (ще) съдържа;
- Нашата видимост във виртуалното пространство и PR комуникацията, които трябва да подпомагат образователната и научноизследователската дейност, както и да съдействат за изграждане на положителен образ на ФИФ в публичното пространство.

Във всяка една от тези области сме започнали работа:

- Заедно с Химическия и Филологическия факултет създадохме междуфакултетна творческа структура CartLab, която цели да консултира, разработва, поддържа и внедрява компютърни технологии и услуги. С помощта на д-р Атанас Терзийски се проведе обучение и се постави началото на използване на платформата Moodle в учебния процес. Екип от 9 души от почти всички катедри на ФИФ се включиха в големия университетски проект за Електронен университет.
- CartLab участва активно и в създаването на новия сайт на ФИФ. Неговата структура, визия и функционални възможности е плод на много дискусии и работа на Комисията по сайта, в която взеха участие представители на всички

специалности. Публикуването на актуална информация се постигна изключително със собствени сили и с труда на трите колеги административни сътрудници на ФИФ. С помощта на докторантите и организацията, осъществена от доц. Симеон Кацаров, към сайта беше включена и опцията за електронна проверка на оценки. За нанасянето на оценките в системата са упълномощени само работещите в Учебен отдел. Надявам се, че след изпитната сесия системата ще заработи. Разбира се, има още много работа по сайта – постоянното публикуване на информация, свързването му със социалните мрежи и т.н., но също и разработването и на неговата английска версия. В начална степен е и проектът за допълване на сайта с меню за публикуване на възпитаниците на ФИФ.

- Започнали сме работа и за изграждане на връзки с работодатели. Тук се използва опитът на някои от магистърските програми и работата по големия проект Студентски практики, за да се сключат договори за сътрудничество с държавни, местни и частни работодателски организации, както и с национални и международни научни институции. Факултетът провежда редовни срещи и има трайни отношения с Регионален инспекторат по образование, Община Пловдив, Общини от Район Южен централен, Общински институт „Старинен Пловдив“, Летище „Пловдив“, Фондация 2019, фирми за социологически и маркетингови изследвания и др. Но все пак това е само началото и следва тази мрежа да се стабилизира, да се разширява и да се използва по-пълноценно за работата на ФИФ.

Деканското ръководство отчита, че посоката е правилна, но работата не трябва да бъде спорадична, а усилията да продължават целенасочено и упорито. Преди да приключи, трябва да кажа и няколко думи относно финансово и административното състояние на факултета.

Работата на бюджетната комисия беше една от най-целесъобразните, като заслуга за събиране и обработка на данните имат Гергана Гюлеметова и Донка Кескинова, подпомогнати от Десислава Димитрова и Кремена Цанкова. На няколко поредни заседания се представиха данните и се установиха причините за изтичане на финансов ресурс, а след това се взеха мерки, между които оптимизиране на учебните планове на специалностите Теология, История и Археология, намаляване на броя на хоноруваните преподаватели, балансиране на бюджетите на летните практики и стажове на студентите. Смятам, че тези предприети стъпки ще получат по-видим резултат от следващата финансова година.

Изчисленията за принос на специалностите към бюджета на ФИФ в сравнени таблици 2012-2013 и 2013-2014 показват, че ръстът на собствени средства във Факултета е около 9%, което говори за тенденция за стабилност.

Тази стабилност се свързва и с усилията за привличане на кандидат-студенти. Ползвайки се от миналогодишния опит, през настоящата година катедра Теология отново откри шатра в центъра на града, където да рекламира своята специалност. Заедно с техните

материали бяха предоставени и брошури за всичките специалности на факултета. За съжаление, ръководителите на катедрите не откликнаха на поканата за включване на техни представители в тази инициатива. Катедра История също прояви активност и се включи в организирани от ПУ рекламни обиколки в училища от района на Южна България. Смятам, че би било полезно веднага след началото на учебната година да разработим по-ефективна стратегия за рекламиране на специалностите и привличане на студенти.

Сравнителната таблица за изразходвани средства показва, че в разходната част са намалели финансовите средства, отделени за пътни, командировъчни и външни услуги. Числото обаче е незначително. Основните разходи се отделят за заплати. Това показва, че макар да е въведена финансова дисциплина и мерки за ограничаване на изразходваните средства, основният проблем е намирането на нов финансов ресурс, което може да се постигне с нови форми, каквито могат да бъдат разкриването на нови търсени специалности или допълнителни професионални квалификации, предлагане на нови образователни услуги, но без да се разширява щатният състав (нещо, което споменахме вече в началото на отчета). Струва си в тази посока да помислим заедно.

От административна гледна точка академичният състав е разпределен относително балансирано в 6 катедри. Тревожна е тенденцията за намаляване на състава на катедра Философия, където 1 професор и 2 доцента вече не са част от колектива, поради пенсиониране и смяна на университета. Ако не се вземат спешни мерки, това може да застраши учебния процес.

През изтеклата година и половина академичният състав на факултета осъществи кариерно развитие, като беше назначен 1 професор, 4 доценти, 2 асистенти доктори, 1 асистент, а в момента текат процедурите по още 3 конкурса за доценти. С назначаването на новите колеги, научният и образователен капацитет на катедрите се увеличи, а наличният състав се подмлади.

Дейността на шестте катедри и деканата се подпомага от 3 административни сътрудници, чиято работа е изключително натоварена. В процентно отношение по индикатори „обслужване на студенти и преподаватели“ и „извършване на допълнителни дейности“ тя е от 1.5 до 3 пъти повече от работата на техните колеги от сходни по характер факултети. Смятам, че би било добре, ако ръководството на университета намери решение, за да се уреди този проблем.

Надявам се през следващия период да работим заедно, като се основаваме на диалога, доверието и компетенциите на всеки един от членовете на ФИФ.

08.06.2014

Пловдив